

Omaishoidon tuki Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella jatkuu

Omaishoidon tuomat säästöt ovat merkittävät yhteiskunnalle. Ne syntyvät, kun henkilö selviytyy arjestaan omaishoitajan tuella ilman, että henkilö joutuu hyvinvointialueen kalliimpien sote-palvelujen piiriin. Vaikka omaishoitaja saa hoitopalkkiota, se on pienempi kustannus kuin hyvinvointialueen toimesta järjestettävä palvelu.

Omaishoidontuen lopettaminen/keskeyttäminen saattaa tuoda hetkellisiä säästöjä, mutta ratkaisu on pitkällä aikavälillä kestämaton.

Esim. Kelan v.2013 tekemän tutkimuksen mukaan omaishoito säästää yhteensä yli kahden miljardin euron verran yhteiskunnan menoja joka vuosi.

Jonoon jättäminen on laitonta. Mikäli omaishoidon tuen kriteerit täyttyvät ja tukea ei määrärahan loputtua myönnetä, on selvää, että palvelutarpeet tulee tyydyttää toisella tavalla ja se tapahtuu tällöin hyvinvointialueen toimesta. Hyvinvointialueen tuottama palvelu on aina kalliimpaa, kuin omaishoidon tuki.

Valtiovarainministeriö päätti käynnistää kesällä 2025 arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella tarkastellaksen sen toimintaa ja taloutta. Tätä ennen hyvinvointialue päätti olla myöntämättä omaishoidon tukea uusille omaishoitajille, koska vuoden 2025 määrärahat olivat loppuneet. Juuri tällaisessa tilanteessa olemme nyt Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella: Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen taloudellinen arviointimenettely käynnistyi kesäkuussa Valtiovarainministeriön päätöksellä rahoitusongelman vuoksi ja samaan aikaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialue päätti olla myöntämättä omaishoidon tukea uusille hakijoille 1.7.2025 alkaen vuoden 2025 loppuun saakka.

Keski-Suomen hyvinvointialue päätti kuitenkin eilen myöntää lisämäärärahaa omaishoidon tukeen, koska se katsoo omaishoidon tuen olevan pelkästään jo taloudellisesti järkevä ratkaisu.

Torstaina 5.12.2024 valtiovarainministeriö järjesti tilaisuuden, jonka tarkoitus oli arvioida Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tilannetta. Tilaisuuteen osallistui hyvinvointialueen johtajien lisäksi mm. edustajat sosiaali- ja terveysministeriöstä, THL:ltä, sisäministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Tässä tilaisuudessa Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijana toiminut arviointipäällikkö mainitsi, että "lääkkäiden määrän kasvaessa

nopeasti alueen tulisi vahvistaa kevyempiä palvelumuotoja, kuten yhteisöllistä asumista ja **omaishoitoa**.”

Tällä hetkellä Valtiontalouden tarkastusvirasto toteuttaa vuoden 2025 aikana tuloksellisuustarkastuksen iäkkäiden 65 vuotta täyttäneiden omaishoidon tuesta hyvinvointialueilla. Tarkastuksen tavoitteena on arvioida, ovatko iäkkäiden omaishoidon tuen taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko omaishoidettavien ja omaishoitajien tuen ja palveluiden toimivuudesta sekä **omaishoidon houkuttelevuudesta huolehdittu**.

Voiko valtio ja asiantuntijat enää asiaa selvemmin sanoa: omaishoitoa tulee lisätä alueella, jotta hyvinvointialue selviää vakavasta taloudellisesta kriisistään.

Esitän, että omaishoitoon osoitetaan lisämääräraha ja omaishoidon tukea voi hakea sekä saada normaalisti myös loppuvuoden 2025 aikana. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tulee myöntää kriteerit täyttävälle hakijoille omaishoidon tuki jo vuonna 2025 sekä seuraavan talousarvion tai talousarviomuutosten käsittelyn yhteydessä omaishoidontuen määrärahaa lisätään sille tasolle, että tukea voidaan myöntää jatkossakin nykyiset kriteerit täyttävälle hakijoille.

Markus Pietikäinen